

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Blijmoedige samenwerking

Filippenzen 1, 3-11

In de gevangenis heeft Paulus alle tijd om te denken. En dan gaan zijn gedachten ook meermalen uit naar de gemeente van Filippi. Aan deze gemeente bewaart hij vele goede herinneringen: Lydia, de gevangengewaarmer (Hand. 16). Maar ook in het heden is er een hechte band tussen deze gemeente en de apostel (2, 25; 4, 10. 15).

En zo wordt het denken aan de Filippenzen als vanzelf danken (vs 3). Onder het dankgebed vult zijn hart zich met blijdschap, omdat de Filippenzen deel hebben aan de prediking van het evangelie. Dat betekent niet alleen, dat zij die prediking in geloof hebben aanvaard. Maar ook, dat zij een actief aandeel hebben in de verdere verkondiging. Door b.v. Paulus in geestelijk en in materieel opzicht te steunen. Zo stuurden zij hem in zijn moeilijke omstandigheden een persoonlijk afgezant, Epafroditus. En via hem ook een welkome bijdrage in zijn levensonderhoud.

DOOR
J. C. SCHAEFFER
EMMELOORD

Deze houding geeft Paulus goede hoop voor de toekomst van deze gemeente. Zo prijst de apostel hen hartgrondig. Maar we moeten er eens goed op letten, hoe hij dat doet. Immers, een prijzend woord doet een mens bijzonder goed. Maar altijd bestaat het gevaar,

dat de geprezone hoogmoedig wordt. Eigenlijk is het een hele kunst om goed te prijzen en om een lofprijzing op de juiste wijze te ontvangen!

Paulus verstaat de kunst van het prijzen. Hij komplimenteert de Filippenzen en hij spreekt zijn vertrouwen in de toekomst uit (vs 6). Maar daarbij kijkt hij in wezen meer naar God, dan naar de Filippenzen.

Als het aan GóD ligt, zal het zo doorgaan tot de wederkomst van Christus (zie ook 2, 12 v.).

Uit vs 7 en 8 spreekt de sterke band, die er tussen Paulus en de gemeente van Filippi bestaat. Wat zou de apostel graag in hun midden zijn. Maar dat is bij Paulus meer dan het heimwee van een gevangene, hoe begrijpelijk ook op zichzelf. Nee, hij is hoofdzakelijk bewogen door de ontferming van Christus Jezus. Hij voelt zich als een herder verantwoordelijk voor deze jonge gemeente. Maar zijn gevangenschap verhindert hem die verantwoordelijkheid in hun midden waar te maken.

Maar wat hij wel kan, dat is bidden. Wat heeft het gebed in Paulus' leven een grote rol gespeeld. Dat valt uit al zijn brieven op te maken. Voor de Filippenzen bidt hij voornamelijk om het toemen van hun liefde (vs 9. 10). Kunnen we zo'n gebed ooit als niet van toepassing op ons veronachtzamen? Telkens weer moeten we ons afvragen: Wat beheerst ons in onze omgang met God en met elkaar – binnen de gezinnen, binnen de gemeente, binnen het kerkverband, enz.? Te vaak heersen de regels. We willen weten waar we aan toe zijn. Wat mag en wat mag niet. Wat kan en wat kan niet. En dat dan liefst zo gedetailleerd mogelijk uitgewerkt.

Paulus zegt: 't Gaat om de liefde! Dat hoeft helemaal geen tegenstelling met de wet te zijn. Regels zijn in elke samenleving

Inhoud

- 305 Ds J. C. Schaeffer,
Blijmoedige samenwerking (Filippenzen 1, 3-11)
- 306 Drs O. Mooiweer,
Uit de pastorale praktijk
- 306 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 307 C. Huizinga,
Over wetten die ten leven zijn
- 310 F. Boekeloo,
Godsdienstonderwijs in een na-christelijke tijd
- 311 P. van Dijk,
Waarover praten zij?
(L.V. 1985 in Enschede)

nodig. Maar ze zijn alleen met liefde te hanteren. Een hart vol liefde voelt de dingen aan. En dan zou voor de één wel eens niet kunnen gelden, wat voor een ander wel geldt. En wat in de ene situatie wel kan, kan soms in een andere situatie echt niet. Met een hart vol liefde kun je onderkennen waar het op aan komt. Liefde maakt niet gemakzuchtig, maar het vraagt een enorme bereidheid om je intensief in mensen en in situaties in te leven om te kunnen vaststellen hoe de regels moeten worden toegepast.

Tenslotte wil ik er op wijzen, dat Paulus ons niet tot die liefde oproept. Nee, hij bidt erom! Want een dergelijke fijngevoelige liefde is nooit het resultaat van onze inspanning. Het is een gave van God. Het is een vrucht van gerechtigheid (vs 11), welke door Jezus Christus is. Hij is de wijnstok, wij zijn de ranken. De enige oproep die mogelijk is, is: Blijf aan de wijnstok! Blijf in de invloedssfeer van Christus en in het krachtenveld van zijn Geest. Put uit de overvloed van Gods liefde.

Als iedere gelovige eens zo'n bidder was als Paulus voor zichzelf en zijn gemeente – wat zou dat niet betekenen voor het Koninkrijk van God!

Intrede bijzonder hoogleraar

Op dinsdag 8 oktober 1985 heeft dr H. G. Geertsema in het openbaar het ambt van bijzonder hoogleraar in de reformatische wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit van Groningen aanvaard. Hij deed dit met het uitspreken van een rede in de aula van de universiteit (Broerstraat 5).

De heer Geertsema is verbonden aan de Centrale Interfaculteit en aan de Faculteit der Letteren. Hij is benoemd tot bijzonder hoogleraar door de Stichting voor Reformatische Wijsbegeerte.

Personalia – Henk Geertsema werd geboren in 1940 te Dwingeloo. Hij sloot in 1964 zijn predikantsopleiding af aan de Theologische Hogeschool in Kampen van de (vrijgemaakt) Gereformeerde Kerken in Nederland.

Daarna volgde hij een academische studie in de wijsbegeerte en promoveerde in 1980 aan de Vrije Universiteit te Amsterdam tot doctor in de Wijsbegeerte op het proefschrift 'Van boven naar voren, wijsgerige problemen en achtergronden van het theologische denken over geschiedenis bij Jürgen Moltmann' (promotor: prof. dr J. van der Hoeven).

Vanaf 1965 is de heer Geertsema in dienst van de Centrale Interfaculteit van de VU, sinds 1981 als wetenschappelijk hoofdmedewerker voor geschiedenis van de moderne filosofie.

Van 1970 tot 1977 doceerde hij reformatische wijsbegeerte in Leiden. In 1984 is hij benoemd en met zijn colleges in Groningen begonnen.

(Wegens plaatsgebrek deze week zal het commentaar op de inauguratie volgende week geplaatst worden.)

Uit de pastorale praktijk (1)

Uiteraard kunnen wij slechts enkele facetten van de pastorale praktijk belichten. Voorts ben ik van mening, dat het pastoraat begint bij de kánsel. De herder en leraar – ja, de predikant op de preekstoel is ook dán beide – opent daar het Woord van zijn Zender, legt het uit en biedt pastorale troost aan de kudde van Christus terwijl hij niet vergeet, dat ook de vermaning daarin een essentiële plaats heeft. Maar als wij nader willen ingaan óp en uitgaan ván de pastorale praktijk, denken wij daarbij in doorsnee aan wat de dominee wekelijks van maandag tot zaterdag doet in de gemeente.

Ziekenbezoek

Menselijk blijven

We beginnen maar bij het ziekenbezoek. Dat is een opdracht, die de predikant heeft te vervullen. hoewel ik er direct aan toevoeg, dat het niet een taak is, die uitsluitend op de schouders van de predikant rust. De ándere ouderlingen hebben daarin óók een bepaalde functie, ja, de gemeente als zodánig zal naar vermogen de betrokkenheid op het zieke gemeentelid hebben te beleven. Maar als we nader in willen gaan op wat de dienaar van het Woord i.c. heeft te doen kunnen we noteren, dat hij de mensen, die ziek zijn, mag bijstaan door met hen een geestelijk gesprek op gang te brengen. Ik zeg tegelijkertijd, dat hij dat niet in eigen hand heeft. En ik bedoel daar dan niet mee, dat God uiteraard door Zijn Woord en Heilige Geest de zieke op een dergelijk gesprek moet prepareren. Het gaat er mij nu om te aksentueren, dat je als dominee kunt proberen een dergelijk pastoraal gesprek van de grond te krijgen. Maar je moet maar afwachten of het lukken zal. De omstandigheden kunnen ernaar zijn, dat het gesprek stukt.

De karakterstructuur van de patiënt heeft een eigen inbreng. Sommige broeders en zusters zijn erg gesloten. In ieder geval zal de pastor de zieke kinderen van God mógen en móeten wijzen op de troostvolle beloften van het evangelie.

Het kan ook nodig zijn de ander te korrigeren in zijn gedachten over het ziek-zijn. We dienen echter in onze benadering van de medemens menselijk te blijven. Dat geldt ook voor het pastoraat aan het ziekbed. Je kunt niet met een waarschuwende vinger je gesprek inleiden en ook niet meteen maar de Bijbel uit je zak halen om alvast het te lezen Schriftgedeelte op te zoeken. *We dienen rondom het ziekbed rust en vrede te scheppen!* Dan ontstaat er de sfeer waarin het gesprek kan opbloeien. Natuurlijk

DOOR
O. MOOIWEER
ENSCHDEDE

vraag je eerst hoe het met degene, die je bezoekt, gaat. Heeft hij veel pijn, moet hij veel medicijnen slikken, hoe wordt hij therapeutisch begeleid? Wat is er eigenlijk aan de hand? Dat is de inzet van het gesprek.

Hoewel we uiteraard niet al te nieuwsgierig moeten zijn en niet naar allerlei details moeten gaan vissen. Maar het kan aanvankelijk gaan over gewone huis-, tuin- en keukenzaken. Eten en drinken en slapen al of niet is voor een

ziek mens thuis of in het ziekenhuis een belangrijke aangelegenheid.

We mogen daar nooit achteloos aan voorbijgaan. Nooit doen alsof pastores alleen maar voor het zieleheil van de mens „ingehuurd” zijn terwijl men de rest volledig aan de heren medici overlaat. Er is geen strikte scheiding van terreinen in dat opzicht. Zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus wijst ons in de eerste vraag en het eerste antwoord ook heel duidelijk in die richting. Het lichaam staat zelfs voorop! We mogen naar lichaam en ziel Christus toebehoren in leven en sterven.

Zonde en genade

Toch zullen wij er in het gesprek op moeten letten of het gemeentelid, dat wij bezoeken, iets laat zien van de binnenkant van zijn leven. We moeten daarbij erop berekend zijn, dat de mensen in hun ziek-zijn vaak meer met vragen dan met antwoorden leven. Dat kan zelfs uitgroeien tot een hevige worsteling waaraan felle lichamelijke pijnen debet kunnen zijn. Ieder, die serieus met de HERE leeft, is zich be-

wust van zijn zondige aard. Hij weet, dat in hemzèlf als natuurlijk mens geen goed woont. Dat maakt deel uit van zijn praktische instemming met het woord van Paulus aan de Romeinen (Rom. 7 : 18). Hij tast in zijn ziekte de nasleep van de zonde in het algemeen zoals de mensheid daarvan de lasten draagt. Het is hem tevens tot schuld geworden voor zijn God. Maar het kan gebeuren, dat men daarin blijft steken en wel om verschillende redenen. De oorzaak kan liggen in het feit, dat men van huis uit niet geleerd heeft vrijmoedig de hand te leggen op Gods rijke Verbondsbeloften en geen ervaring heeft van het effect van het allesreinigend bloed van Christus. Het kan ook zijn, dat een bepaalde onbeleden zonde in die ziekteperiode aan die lijdende medemens knaagt. De pastor dient naar vermogen door te dringen naar de achtergronden van iemands leven. Dat verklaart niet alles, maar wel veel. En daardoor voorkom je, dat je een onjuiste diagnose stelt waardoor de therapie de mist ingaat. Dat zal bij iemand, die langdurig ziek is, niet allemaal in het kader van één bezoek kunnen gebeuren. Je moet het per bezoek langzamerhand opbouwen. Het komt er wél op aan het zgn. psychologische moment te onderkennen en

De Naam

Een vakman uit de wereld van de dagbladen zei tegen me: Als er kopij binnenkomt, een artikel of een rouwbericht, dan zien we meteen of het iemand is van de vrijgemaakte kerken, hetzij binnen- hetzij buitenverband, want die schrijven altijd HEERE of HERE.

Dit brengt me tot een derde en laatste notitie over Marnix. Een jaar of tien geleden heb ik een boekje geschreven, dat als Marnix' bijbelvertaling gereedgekomen was, wij nu misschien God niet HERE zouden noemen, doch Jehova, zoals de r.k. Willibrord-vertaling van Jahve spreekt. Ds K. Doornbos van Wormer schreef me daarna een brief over die materie. Het lijkt hem een hachelijke zaak om de naam Jahveh uit te spreken, want we weten immers niet hoe de uitspraak precies moet zijn en, zo schrijft hij, U zult als Fries wel eens een binnenpretje gehad hebben wanneer een Hollander trachtte een Friese naam goed te zeggen. Hij meent ook, dat ik het niet goed zie, als ik denk dat Marnix de voorkeur gaf aan de naam Jehova. Marnix gebruikt de naam „De Selfwesighe”, het Wesen hebbende by hemself ende alle Creaturen het wesen

Pastorale notities

DOOR
A. H. ALGRA
MAASSLUIS

ghevende. En tussen haakjes voegt hij dan de naam Jehova toe. Maar ds Doornbos schreef erbij, dat hij er geen kwestie van zou willen maken: gaat het nieuwe testament ons er niet in vóór, dat we het onderscheid tussen de namen van God niet te zeer accentueren?

Inderdaad, dat zie ik nu ook in. Marnix vertaalt Psalm 110 : 1: „Dus heeft de Heer tot mynen Heer ghesproken”. Terwijl de tekst van de bijbel duidelijk twee namen van God gebruikt: „Aldus luidt het woord des HEREN tot mijn Here”. Moest Marnix dit onderscheid niet laten uitkomen in zijn berijming? Maar hij kan zich op Handelingen 2 : 34 beroepen, „De Here heeft gezegd tot mijn Here”.

Twee maal: „Kurios”, dat „Heer” betekent. Ik moest hieraan denken toen ik onlangs een preek maakte over Samuël. Als het jongetje geboren is, prijst zijn moeder de HERE, Jahveh, maar die naam verwerkt

ze niet in de naam van het kind. Dan zou het Samuël geworden zijn, of zo iets. Nee, ze gebruikt dan de Godsnaam „El”. 1 Sam. 1 : 20.

Waaruit we leren kunnen, dat het waardevol is om veel aandacht te schenken aan „De Naam”; hoe en wanneer de Naam in de Schrift wordt gebruikt, maar dat we toch ook weer niet in te strakke schema's moeten denken. Ik las in het boekje „Gezondene” dat pas verschenen is ter herdenking van het feit dat ds W. L. Kurpershoek 25 jaar zendeling is in Zuid Afrika, een artikel van ds D. K. Wielenga, vroeger zendings-lector in Kampen, die het waardeert dat ds Kurpershoek zoveel studie maakt van de vertaling van de Naam, want als men op het zendingsveld de algemene Godsnamen gaat gebruiken, dan werkt dat het „syncretisme” in de hand. De gedachte, dat alle godsdiensten gelijk zijn. Ik voor mij, ik zou aan de andere kant beducht zijn voor het isolement, zoals de oud-gereformeerden in ons land dat zoeken, met een eigen „heilige” taal die niemand verstaat dan alleen de ingewijde. Dat werkt een geestelijke inteelt in de hand en het frustreert ons getuigenis naar buiten.

te benutten nadat je in de kon-
taktoefening naar dat moment
hebt toegewerkt. We zullen voor-
al als pastores *lankmoedigheid*
moeten leren. Dat is een uiting
van liefde en het behoort alle-
maal tot de vrucht (enkelvoud)
van de Geest (zie Galaten 5:22).

Het kan duidelijk zijn, dat we
iemand niet moeten overvragen
door in het tijdsbestek van een
uur bijv. alles boven tafel te wil-
len halen. In de eerste plaats is
de zieke weerloos. Hij ligt op
bed of zit in de stoel, voelt zich
niet flink en fit, heeft minder
weerstand en mag nooit het idee
krijgen, dat hij slachtoffer ge-
maakt wordt van de fervente po-
gingen van de dominee om eens
even orde op zaken te stellen.
Je loopt trouwens de kans, dat
de persoon, die je benadert, van
meet af dichtslaat en het vertrou-
wen in je finaal verliest. *Dat ver-
trouwen dient men juist te kwe-
ken door een stukje pastoraat,
dat doortrokken is van de hart-
verwarmende genegenheid van
de grote Pastor, die boven is,
Jezus Christus!* Het is immers
met het oog op Hém, zijn kerk
en rijk, dat men de medemens,
het lid van de gemeente aan-
spreekt. Anders verwordt het
kontakt tot een gemoedelijk
praatje met een religieus tintje.
Er is dan bij het bezoek geen
onderscheid meer tussen de on-
gelovige buurman, die zijn be-
langstelling toont en de pastor.
Het gesprek beweegt zich op ge-
lijk niveau. Alleen die pastor
weet er aan het slot behendig
een geestelijke draai aan te geven
en gaat misschien vergenoegd
naar huis, omdat hij heeft laten
zien wat het allesbepalende plus-
punt van zijn benadering is.
De aandacht dient in het pasto-
raal bezoek gespist te worden
op de *genadeverklaring*. Dan
leert de patiënt in het geloof door
de horizon heen kijken om zo te
zeggen. Dan heeft zijn leven
perspektief ook al voelt hij de
afbraak van zijn lichamelijke
krachten en ervaart hij, dat de
ene pin na de andere van zijn
aardse tent uit de grond wordt
getrokken.

Toekomstverwachting

Daarmee hangt de toekomstver-
wachting samen. Zoals in de zon-
dagse prediking de genade nooit
selekt aan de orde mag komen,
maar altijd in verband met de
zonde de beheersende plaats
krijgt, zo mag ook nimmer de
genade verkondigd worden zon-
der dat de toekomstverwachting
van de kinderen van God wordt
gestimuleerd. Je zou bijna zeg-
gen: Eén en ander behoort bij
het totaalpakket van het christe-
lijk geloven. Als Johannes de Dop-
per vanuit de gevangenis aan de
Heiland laat vragen: „Zijt Gij

het, die komen zou, of hebben
wij een ander te verwachten?“,
antwoordt Jezus met: „Ga
heen en boodschapt Johannes
wat gij hoort en ziet: blinden
worden ziende en lammen wan-
delen, melaatsen worden gerei-
nigd en doven horen en doden
worden opgewekt en armen ont-
vangen het evangelie“ (zie Mat-
theüs 11:1-5). Er is op gewe-
zen, dat Jezus hier in een eigen
volgorde de hoofdstukken 29, 35,
42 en 61 van de profetie van Je-
saja gebruikt. Ds P. Visser (op
8 juni 1985 overleden) heeft
hierover in zijn laatste boek, ge-
titeld: „HEILSHISTORIE – op-
stellen over historische stof van
het Nieuwe Testament –“ enige
opmerkingen gemaakt. Maar
daarbij heeft hij het gelukkig niet
gelaten. Hij heeft ons voorts la-
ten zien wat de diepgang is van
de Jesajaanse profetie via de ver-
vulling in de dagen van de hoog-
ste Profeet en Leraar, Jezus
Christus, en met het oog op de
volkomenheid van het rijk van
God. We citeren:

„Maar, zult gij vragen, waarom
heeft de Here Jezus dan opzet-
telijk de volgorde bij Jesaja voor
zijn antwoord aan Johannes ver-
anderd? Ik kan het u niet met
zekerheid zeggen, want de Hei-
lige Schrift zegt ons daarover
niets. Alleen het feit ligt vast.
Maar ik heb wel een vermoeden.

Let maar eens op de volgorde der
feiten. Daarin zit een opbouw
naar het wereldwijde werk van
zijn verlossing. Blinden worden
ziende: de huiskamer komt weer
tot leven. Lammen wandelen: de
ongelukkige kan weer de straat
op. Melaatsen worden gereinigd:
de gemeenschap wordt weer her-
steld en men moet, maar mag ook
weer naar priester en tempel. Do-
ven horen: ze kunnen het woord,
maar vooral het Woord weer
verstaan. Dat was wat in een
tijd, dat er geen boeken waren
en alle contact en onderricht al-
leen maar mondeling geschieden
kon. Maar het is nog niet op.
Doden worden opgewekt: het
aardse leven is het volle leven
niet, daar ligt nog heel veel ach-
ter. In het Messiaanse rijk zul-
len aan de mens alle belemmerin-
gen ontnomen worden. Hij zal
weer staan in de volle luister van
het leven. In volle luister? Neen,
zeker niet. Want welke moeiten
en belemmeringen ook de mens
ontnomen zijn, één moeite is
hem nog gebleven en die ene
moeite is zéér groot. En dat
maakt alles wat de mens in het
Messiaanse rijk herschonken is,
volkomen waardeloos. Want de
mens is arm gebleven om en door
zijn zonde. Daarom grijpt Mes-
sias-Jezus voor het laatst maje-
steitelijk naar de boekrol van
Jesaja, nu naar hoofdstuk 42 en

Redactie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redactie:
Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring
M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

zegt: armen ontvangen het evan-
gelie. Dat is het verlossend hoog-
tepunt, voor altijd en eeuwig.
Voor eeuwig gered zijn allen, die
aan deze Verlosser-Christus geen
aanstoot nemen, maar hun hart
open zetten voor Hem. Amen,
kom Here Jezus! De genade van
de Here Jezus zij met állen,
Openbaring 22:20 v.” (a.w.
pag. 34).

We mogen ons laven aan dit
schriftelijk getuigenis! Het beves-
tigt ons in de hoop, die niet be-
schaamd maakt. (zie Romeinen
5:1-11). (wordt vervolgd)

Over wetten die ten leven zijn

(antwoord aan de Werkgroep Homosexualiteit in Christelijke Gereformeerde en
Nederlands Gereformeerde Kring)

In het Reformatorisch Opinieblad KOERS van 15 februari schreef
ik in een door mij verzorgde rubriek over de in eerste aanleg onder
mannelijke homoseksuelen heersende virusziekte AIDS.

Het artikelje begon zo:

„Al langer wilde ik in deze kolommen iets schrijven over de onder
homoseksuelen heersende ziekte AIDS, maar steeds stelde ik het
uit. Je voelt je als iemand, die voor zijn ogen iets verschrikkelijks
ziet gebeuren en het gelaat verbergt. Levens worden verwoest in
angst en pijn en wij zouden toezien? De samenleving heeft de
vrijheid van de homoseksuele mens geproclameerd, nu dreigt de-
zelfde samenleving hem op te sluiten in een ghetto. De wereld is
wreed. Alles mag, maar we willen er niet ziek bij worden. Wie
besmet moet weg“.

In OPBOUW van 21 juni nam Drs Mooiweer het slot van mijn
artikelje over en betuigde er zijn instemming mee.

Vervolgens ontving de redactie van OPBOUW een als „Ingezonden“
bedoelde reactie van „De Werkgroep Homosexualiteit in Christelijke
Gereformeerde en Nederlands Gereformeerde Kring“. Genoemde
redactie stelde mij dit „Ingezonden“ ter hand.

Laat ik er iets van mogen zeggen
op een wat persoonlijker manier.
Het gaat mij daarbij niet om de
polemie. Het stuk nodigt daar-
toe naar de inhoud ook niet uit.
Als het in een emotionele bui
door een jongeman geschreven
was, ik zou hem vragen eens
langs te komen om te praten.
Maar zo liggen de zaken niet.

DOOR
C. HUIZINGA
HEERENVEEN

Het is een reactie van de Werk-
groep en ik neem aan, dat in en
met die Groep gedoopte kinde-

ren van Gods gemeente verke-
ren, die daar steun zoeken in
hun kwetsbare en lijdensvolle le-
venssituatie. Om hen gaat het
mij, want een Groep, die ideeën
huldigt als in het „Ingezonden“
verwoord, is niet in staat hen
christelijk voort te helpen. We
bevinden ons samen op kerkelijk
erf en we zijn toch elkaanders
broeders, is het niet?

Ik volg het „Ingezonden“ op de
voet en wil graag nog eens uit-
leggen, wat ik nu eigenlijk heb
geschreven en wat mij daarbij
bewoog.

Nadat de Werkgroep heeft mede-
gedeeld, dat hij met ontzetting
kennisgenomen heeft van mijn
artikel, schrijft hij als volgt:

„Allereerst zijn wij in hoge
mate verontwaardigd over de
ongenuanceerde wijze waarop
over mensen met AIDS ge-
sproken wordt. Er wordt door
Huizinga een direkt verband
gelegd tussen het verlaten van
God, homoseksueel gedrag en
het krijgen van AIDS. Zoals

de middeleeuwen een Gods-oordeel ervoer in epidemische ziekten, zo zou AIDS een oordeel van God zijn over het verlaten van God. Hoe bitter moet dit zijn voor diegenen uit onze kring, die ondanks hun gelovige verhouding tot God toch met het AIDS-virus zijn besmet en nu te horen krijgen dat God zijn oordeel over hun hoofden uitstort. Wij denken daarbij aan mensen die via bloedtransfusie in aanraking kwamen met het AIDS-virus."

Laat ik mogen beginnen met te zeggen, dat het bovenstaande zonder uitzondering conclusies van de Werkgroep bevat, ik heb dat alles niet geschreven.

Ik heb daartoe naar mijn beste weten ook geen aanleiding gegeven. Het zou schandelijk zijn, als ik had durven stellen, dat iemand die AIDS krijgt via een bloedtransfusie, dat moet zien als een oordeel van God over zijn Godsverlating. Ik vind het erg, dat de Werkgroep mij zo iets in de mond legt.

Over AIDS heb ik geschreven als over een teken voor homoseksuele heteroseksuelen die God verlaten, welke de zondige weg ook moge zijn, die zij gaan.

Wat bedoelde ik met dat „teken”?

Men zou in engere zin kunnen zeggen, dat een mens niet sterft aan AIDS, maar aan een andere ziekte, bijvoorbeeld longontsteking, waartegen hij door de werking van het AIDS-virus geen weerstand heeft. Welnu, zo schreef ik:

„AIDS tekent in het lichaam, wat zich in de geest voltrekt van homofielen en heterofielen, die God verlaten. Geen wapenrusting, geen weerstand tegen de machten van het kwaad.”

Alle ziekten zijn niet gelijk. AIDS wordt hierdoor gekenmerkt, dat de ziekte weerloos maakt. En dat is nu precies het verschrikkelijk gevolg van volhardend zondigen. Een zonde is naar zijn aard geen geïsoleerde daad. Het ergste oordeel van God over de zonde is dit, dat die zonde, indien wij ons niet bekeren, dóet zondigen. Het kan zo ver komen, dat God in Zijn toorn zondaars overgeeft, prijsgeeft, aan hun eigen onreinheid (Rom. 1, 24 e.v.).

De romeinenbrief citerende moet ik, om niet verkeerd begrepen te worden, wel zeggen, dat ik een christelijke homoseksuele jongen, die te ver gaat met een vriend, niet op een hoop gooi met de beestachtige toestanden die in dat hoofdstuk worden beschreven. Eerder ben ik bevreesd, dat

zulks in christelijke kring wel al te lichtvaardig is gebeurd.

Waar het mij om gaat is, dat de zonden waar Romeinen 1 van spreekt, gevolg zijn van andere zonden. Een uitbarsting staat niet aan het begin van de verkeerde weg, maar aan het eind. Dat zonde doet zondigen is een verschrikkelijke „wet”, waarbij er niets valt te schematiseren, waarin een seksuele zonde niet anders is dan iedere andere zonde en die voor homofielen en heterofielen gelijkelijk geldt.

Die tenslotte uitmondt in een eindtijd-situatie: wie onrecht doet, hij doe nog meer onrecht, wie vuil is, hij worde nog vuiler (Openb. 22, 11).

Van dat geestelijk proces, noemde ik AIDS, krachtens de aard van de ziekte, een teken in het lichaam.

Over een direct verband tussen het verlaten van God, homoseksueel gedrag en het krijgen van AIDS heb ik niet expliciet geschreven. Achtergrond was de onbeschrijflijke verworping in homoseksuele centra, zoals een stad als San Francisco die kent. Ziekte is gestalte van de dood. Als wij de samenhang van zonde, dood en oordeel ontkennen, dan hebben we er ook geen kijk meer op, dat gerechtigheid, genezing en vrij spraak bijeen horen. Het gaat om het hart van het Evangelie.

Er is lijden, dat het gevolg is van aanwijsbare, persoonlijke zonde. Er is lijden, waarbij een dergelijk verband ontbreekt.

Er is lijden, dat de Boze Gods liefste kinderen aandoet.

Er is tenslotte de kruisdood van de zondeloze Zoon des Mensen. Nergens wordt het verband van de toorn van God, de zonde van de mensen en het lijden tot de dood ons indringender voor ogen gesteld dan op Golgotha, waar Jezus onze plaats bekleedde.

In iedere situatie van lijden, hoe onbegrijpelijk ook, is er het weten, dat de dood door de zonde in de wereld kwam. De Werkgroep moet mij geen schema's in de mond leggen, die ik verafschuw, om vervolgens ontzet te lezen wat ik geschreven zou hebben.

Heeft David zich soms tragisch vergist, toen hij schreef in de 38ste Psalm: „HERE, straf mij niet in Uw toorn, want Uw hand is op mij neergedaald. Niets is meer gezond aan mijn vlees vanwege Uw gramschap, niets is heel aan mijn gebeente vanwege mijn zonde”? Daar staat het verband expliciet geschreven: Gods toorn, mijn ziekte, mijn zonde. De Werkgroep mag wel weten dat ik, in het lijden dat ikzelf heb moeten ervaren, bijvoorbeeld toen mijn vrouw in een zonovergoten vakantie van de

ene dag op de andere stierf, voor mijzelf tegen de HERE nooit heb durven zeggen: dit lijden heb ik op geen enkele wijze verdiend. Zo iets durf ik voor Zijn aangezicht niet te zeggen. De leden van de Werkgroep wel? Zelfs als besmetting met AIDS direct gevolg is van het „liggen van een man bij een man”? (Lev. 18, 22).

Het leven is vol van lijden, zonder dat verband met een concrete persoonlijke zonde aanwijsbaar is. Waar hebben we het eigenlijk over, „na Auschwitz”?

De besmetting met het AIDS-virus door bloedtransfusie is één golf in die zee van leed.

Moeten wij elkaar helpen ons te verootmoedigen, als Gods hand ons tegenkomt, ook door elkaar Zijn geboden in herinnering te roepen, we moeten niet oordelen. Anders gezegd, we moeten onszelf niet verheffen, zeker niet door op Gods rechterstoel plaats te nemen. En we mogen niet vijandig zijn.

Christelijke vermaning is troost, geen geweld.

Als de discipelen hun relatie leggen tussen de geschondenheid van de blindgeborene en diens veronderstelde zonde, dan wijst Jezus dat radicaal af: noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders. Hij laat in die situatie zelfs geen ruimte, om aan een algemeen zondebesef te refereeren (Joh. 9, 1-3).

Als Pilatus het bloed van Galileërs mengt met hun offers, of als achtting de dood vinden onder het puin van Siloams toren, verwerpt Jezus de idee, dat dezen grotere zondaars waren (Luc. 13, 1-5).

Als David het verband van zijn zonde, zijn ziekte en Gods oordeel heeft gezien, sluit hij zich af voor de vijanden en zegt: Gij immers zult antwoorden, Here, mijn God (Ps. 38, 12 e.v.).

Het moet onze bijzondere aandacht hebben, dat de worsteling van Job, om het lijden een plaats te geven in zijn bestaan, uitmondt in de belijdenis van Gods grootheid als Schépper (Job 38-42). De oordelende drie vrienden vinden slechts verzoening door de voorbede van de door hen veroordeelde Job (Job 42, 8). Het gaat in het lijden primair om onze relatie tot God als onze Schepper.

Als Petrus en Johannes, na verhoord te zijn, uit gevangenschap worden ontslagen en zich weer voegen bij de vanwege verdrukking in nood verkerende gemeente, roepen zij God als Schepper aan (Hand. 4, 24).

Als Petrus de verstrooide christenen troost in hun lijden, vermaant hij hen hun zielen, dat is hun leven, over te geven aan de

getrouwe Schepper (1 Petr. 4, 19).

Voor het kind van God dat lijdt naar de wil van God, verschijnt zijn hemelse Vader in de gestalte van zijn Schepper. Dat heeft de christelijke kerk begrepen, toen zij de zozeer aangevochten belijdenis van de zondagen negen en tien van de Heidelbergse Catechismus tot de hare maakte: als God de Vader mij in dit jammerdal kwaad toeschikt, doet Hij dit zó dat Hij het mij ten beste keert. Voor de homofiel geaarde gelovige betekent dit, dat hij in de gemeenschap van alle broeders en zusters de weg naar zijn Schepper open houdt. Ligt een man bij een man, dat zullen zij zich terwille van hun behoud moeten afvragen, of zij zó doende Gods beeld vertonen, dan wel, of die levensweg wordt versperd.

De Werkgroep schrijft verder:

„Huizinga ziet de „geslachtsdaad” tussen twee mannen als geven zonder te ontvangen, „het leven sterft in de lichaamsholten”. Dit klinkt ons in de oren alsof alle mannelijke zaadcellen (en de vrouwelijke eitjes) bestemd zijn voor leven. Deze gang van zaken is kennelijk in strijd met het leven-ideaal, zoals Huizinga het leest in de Bijbel. God heeft in zijn schepping de mens zo gemaakt dat miljoenen zaadcellen en eitjes iedere dag een natuurlijke dood sterven.

En begrijpen wij het goed dat homoseksuele mannen zich moeten onthouden van seksueel verkeer, om vruchtbaar te zijn in de gemeente van de Gezalfde? Maar zoals Huizinga schrijft: God diskrimineert niet en ook heteroseksuelen kunnen zich dan beter onthouden. Of moet een deel van Christus' gemeente de lasten dragen voor de gehele gemeente?”

Ach, de Werkgroep had de schoolboekjeswijsheid over de miljoenen zaadcellen en eitjes nu maar in de pen moeten houden. Maar als men er dan toch over wil spreken, waarom niet gewezen op de voor onze discussie relevante verhouding van de zeer vele zaadcellen tegenover het enkele eitje? Die verhouding is op bevruchting gericht, niet op sterven.

Als ik de Werkgroep goed begrijpt is de redeneergang als volgt: De Schepper heeft ons zo gemaakt, dat vele zaadcellen en eitjes sterven als een man gemeenschap heeft met zijn vrouw, dat gebeurt ook als een man ligt bij een man en dus is die daad scheppingsconform. Omgekeerd,

als geen enkele zaadcel sterven mag, moet een man zich ook maar onthouden van gemeenschap met zijn vrouw; dan dragen tenminste allen in de gemeente de lasten.

Moet ik daar nu werkelijk op in gaan? Het klinkt mij in de oren als iemand die zegt: de Schepper heeft de bomen zo gemaakt, dat in de herfst hun bladeren vallen, dus mogen wij die bomen in de zomer wel ontbladeren. Het beeld lijkt mij terzake, want op de herfst doet de Schepper een nieuwe lente volgen, op ontbladering volgt het definitieve sterven. Heeft de Werkgroep ooit een kind uit het lichaam van een man tevoorschijn zien komen? Nee, dat heeft de Werkgroep niet, want alle zaad sterft in zijn lichaam, Conceptie is onmogelijk.

God heeft de vrouw, en haar alleen, een vruchtbare schoot gegeven. Mannelijk-en-vrouwelijk is krachtens de schepping beeld van de God van alle leven (Gen. 1, 27).

Mannelijk-en-mannelijk kan dat terzake van „gemeenschap” nimmer zijn.

Ik meen dat dit bijbels is, niet alleen inhoudelijk, maar ook voor wat het woordgebruik betreft. De Schrift zegt van Sara, dat haar moederschoot „gestorven” was en als God dan toch een kind geeft, wordt Hij ons voorgesteld als de God die doden levend maakt (Rom. 4, 17 e.v.).

De Werkgroep heeft heel goed begrepen, dat ook homofiele broeders vruchtbaar moeten (mogen) zijn in de gemeente van Christus. Zij kunnen dat, met hun heterofiele broeders en zusters, slechts dan zijn, als zij hun leven schikken naar de onderwijzing van de HERE. Die vruchtbaarheid is een stralende belofte aangaande Sions toekomst, als de gebrokenheid van ons leven de wegen van onszelf uit heeft afgesloten: de kinderen van de eenzame zullen talrijker zijn dan die van de gehuwde (Jes. 54, 1).

De huwelijksgemeenschap is beeld van de gemeente, niet andersom (Ef. 5, 32).

In onze kerken komt het voor, dat kinderen zich om het doopvont scharen, als een nieuwe bondeling in de gemeente wordt ingelijfd; wellicht zou het beter zijn, dat de volwassenen gaan staan, opdat zij zien. In de gemeente van de kerk mag iedere „onvruchtbare” zeggen: dat kind is ook van mij.

Zo kun je hier en nu al zien, dat er op de nieuwe aarde geen huwelijk meer zal zijn. Van volwaardigheid zonder onderscheid gesproken!

Waarom, denkt de Werkgroep,

zou een jonge vrouw als Perpetua, die een vruchtbaar leven nog voor zich had, zich aan het vuur hebben overgegeven? Omdat zij wist van de vruchtbaarheid in de gemeenschap van het lichaam van Christus. Zij wist van leven, daarom.

De Werkgroep vervolgt:

„Wij ervaren opnieuw dat mensen met homoseksuele gevoelens als zondebokken de woestijn ingestuurd worden om daar hun leven te verliezen. Er is in het verhaal van Huizinga geen enkele plaats om in de gemeente samen te leven als heteroseksuelen en homoseksuelen, want het gaat om de voortplanting, de vruchtbaarheid.”

Dit is een verdrietigstemmende passage. Van een wil om te begripen wat ik schreef is nu weinig meer over.

Ik heb gesteld, dat de HERE niet wil, dat „een man ligt bij een man” en ik heb geprobeerd dat verbod te helpen verstaan als onderwijzing ten leven.

Wie mij wil bestrijden moet uit de Schrift aantonen, dat de HERE zulks niet verbiedt, maar dat het Hem als onze Schepper behaagt.

Ik ben er van overtuigd, dat wij onze gevoelens onder die geboden, die onderwijzing, gevangen moeten willen geven, wetende, dat de HERE zeer barmhartig is en geen van Zijn kinderen boven hun vermogen beproeft.

Hij is niet uit op onze ondergang, maar op ons behoud. Hij weet wat maaksel wij zijn, want Hij is onze Schepper (Ps. 103, 14-18). Wij zijn niets, homofiel of heterofiel.

Ik vraag mij af of de Werkgroep beseft wat zij zegt, als zij mij verwijt mijn homofiele broeders en zusters als zondebok de woestijn in te sturen om daar te sterven. Dat betekent niet minder, dan dat ik hen zou willen verdoemen. Terwijl ik heb geschreven, dat wij met het evangelie naar de homobars moeten gaan, opdat laatsten de eerste zullen worden.

De woestijn is onvruchtbaar, gevloekt gebied, want God onthoudt daar de bodem de zegen van regen. Wie daar sterft, staat niet weer op. Maar wie in de gemeente sterft, zijn leven om Christuswil verliest, zal het behouden. Buiten de kerk is geen zaligheid.

God verworpt niemand vanwege zijn geaardheid, in Christus is noch man, noch vrouw.

Hierom gaat het, dat wij vader of moeder, zoon of dochter, man of vrouw, vriend of vriendin, niet liefhebben boven Christus (Matth. 10, 37-39).

Dat er in Gods gemeente geen ruimte, geen plaats zou zijn voor broeders en zusters, homofiel of heterofiel, gehuwd of ongehuwd, die zich „onthouden”, omdat „het” zou gaan om voortplanting, vruchtbaarheid, is een grote dwaasheid. Dat is namelijk de consequentie van wat de Werkgroep mij in de mond legt. Mijn homofiele opposanten zouden hier eens bij kunnen stilstaan, hoeveel er door heterofiele kinderen van God niet geleden wordt in de gebrokenheid van ons bestaan, als het gaat over huwen, liefdesgemeenschap en vruchtbaarheid.

Het slot van het „Ingezonden” luidt als volgt:

„Tenslotte, drs Mooiweer heeft aan deze christelijke benadering niets toe te voegen. Het stemt ons bitter, dat hij die geroepen is om het heil te verkondigen slechts een boetpreek citeert, die opnieuw onheil sticht onder mensen, die eindelijk ruimte leken te krijgen om zichzelf te laten zien en zo als open en vrije beeld dragers van de Schepper te leven in de gemeenschap van Christus die ons waarlijk vrijmaakt.”

Over de ruimte in Gods gemeente voor homofiele broeders en zusters en over hun beeld-van-God zijn, heb ik in het voorgaande voldoende gezegd. Ieder kind van God, dat leeft naar Zijn geboden, vertoont dat beeld, homofiel of heterofiel, door Christus, uit dankbaarheid. De gemeente kan de verkondiging van die geboden door hem die het Woord bedient, dan ook niet ontberen.

Laat ik mogen afsluiten met een meer persoonlijke opmerking.

Dat ik mij vrijwel beperkte tot mannelijke homofielen is gelegen in de omstandigheid, dat AIDS de aanleiding tot mijn artikelje in „Koers” was en dat die vreselijke ziekte onder hen woedt.

Ik heb niet de pretentie mij te

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84,
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementenprijs:

f 47,— per jaar of f 25,— per half jaar.
Voor studenten f 38,— per jaar.
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gironummer 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Hoenderkopershoek 8,
3981 TE Bunnik.
Tel. 03405-61447.

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, 3701 AL Zeist.
Tel. 03404-22452.

kunnen verplaatsen in het lijden van mijn homofiele broeder. Maar ik heb wel weet van eenzaamheid, als op je levensweg de gemeenschap met je meest beminde wordt afgesloten. Ook zijn mij bekend „oplossingen”, die de pijn lijken te verzachten en die de HERE toch niet goed vindt. Als wij dergelijke „oplossingen” afwijzen, krijgt ons lijden, denk ik, de inslag van lijden-naar-de-wil-van-Christus (1 Petr. 4, 15 e.v.).

Als het zover gekomen is, dat het je teveel wordt, dat de geestkracht om te dragen je gaat ontbreken en het leven uit je lichaam als in een diepe vermoeidheid lijkt weg te vloeien, dan troost ik mij met de gedachte, dat Jezus gezegd heeft: „Zalig, gij armen van geest” en ik begin het onbegonnen werk opnieuw, dag bij dag.

Christelijk Jongerenmagazine „Zilt”

Vanaf 1 oktober 1985 is er een nieuw christelijk jongerenmagazine. Tot voor kort hadden jongeren een zeer beperkte keus in tijdschriften die specifiek voor hen bedoeld zijn. Met name waar dat zaken als levensbeschouwing betreft. Met het maandblad Zilt is daar verandering in gekomen. Zilt is er voor, via en voor een groot deel door christenjongeren. Zilt biedt verantwoorde ontspanning en informatie waar jongeren wat aan hebben. Zilt speelt kritisch-normatief in op dingen die zich rondom de jonge christen van vandaag afspelen. Wij, de samenstellers, zijn er dan ook van overtuigd dat Zilt een voedingsbodem heeft. Al was het alleen maar omdat Zilt een eind wil maken aan het generaliserende „christelijk = saai” en het stereotiepe „verantwoord = bekrompen”.

Jongeren die dat wel eens met eigen ogen willen zien, kunnen gratis het eerste nummer aanvragen bij de administratie: postbus 45, 3770 AA Barneveld. Tel. 03420-94944.

Godsdienstonderwijs in een na-christelijke tijd

4. „Een Vijfde weg”: De l'Abri-aanpak

Het vorige artikel over het godsdienstonderwijs behandelde verschillende trends die er in het godsdienstonderwijs te onderscheiden zijn. Ik eindigde toen met de mededeling dat de „l'Abri-aanpak” mogelijkheden bood om de voordelen van de diverse trends te verenigen. Deze l'Abri-aanpak zou misschien een oplossing kunnen bieden voor het probleem van al die „onkerkelijken” in de klas. Dat wekt nieuwsgierigheid: wat is dat, de „l'Abri-aanpak”?

a. Geen kennis van het hoofd maar van het hart

Laat ik dit aspect van de l'Abri-aanpak uitleggen door twee manieren van preken met elkaar te vergelijken. Die vergelijking laat zich namelijk vrij simpel transponeren naar het godsdienstonderwijs en de catechese.

Veel preken zijn als volgt opgebouwd: uitgangspunt is een bepaalde tekst. Daar wordt eerst in z'n algemeenheid iets omheen verteld, eventueel nog vooraf gegaan door een „aandachtvangend voorbeeldje uit onze samenleving”. Daarna wordt de tekst systematisch uitgeplozen: men vertelt iets over het verband van die tekst, plaatst de tekst in het raam van de gehele Bijbel, geeft wat informatie over de grondtekst en vertelt iets over de tijd waarin de tekst werd geschreven. Kortom, men *geeft informatie door* uit commentaren en handboeken. Tenslotte volgt de toepassing. Soms wordt per tekstonderdeel een toepassing gegeven. Een dergelijke preek biedt Bijbelstudie en Bijbeluitleg. Na afloop snap je beter wat er staat. De predikant hoopt dat de tekst voor je is gaan leven. Het kenmerk van deze aanpak is dat men kennis van het hoofd aandraagt. Pas door de toepassing probeert men die kennis van het hoofd om te bouwen tot kennis van het hart. tot kennis die je wat doet, waarbij je je betrokken voelt. Deze aanpak is niet geschikt voor het godsdienstonderwijs, zeker niet als je veel niet-kerkelijken in de klas hebt. Maar ook als dat niet het geval is, dan nog is deze aanpak niet aan te bevelen.

De l'Abri-aanpak presenteert eerst een bepaalde thematiek, dat zijn vaak levens- of geloofsvragen waarbij de mensen betrokken zijn, die hen persoonlijk raken. (Die thematiek kan vooraf gekozen zijn, waarbij men gaat zoeken naar „wat de Bijbel erover zegt”, het kan ook zijn dat bestudering van de tekst tot die thematiek aanleiding gaf.) Vervolgens wordt er nagegaan wat de Bijbel over die geloofs- of levensvraag ons te zeggen heeft. Daarbij kunnen dezelfde informatie worden doorgegeven als bij de eerstgenoemde vorm van preken.

Waar het nu om gaat is, dat in die eerstgenoemde opzet kennis als „losse informatie” wordt overgedragen omdat de tekst daartoe aanleiding geeft. Bij de l'Abri-aanpak krijgt alle kennis zijn betekenis doordat het helpt antwoorden te vinden op de vraag die aan de orde is. Het gevolg is dan ook dat die kennis over de Bijbel veel beter blijft hangen. De kunst hierbij is, die thema's te vinden die Christenen van onze tijd raken. Dit laatste geldt zeker voor het godsdienstonderwijs.

DOOR
F. BOEKELOO
KOCKENGEN

De l'Abri-aanpak begint met vragen waarvoor wij ons gesteld zien of met bepaalde verschijnselen die zich in onze samenleving voordoen. Dan wordt er als het ware een Bijbels transparant over die vraag of werkelijkheid heen gelegd. Dat levert vaak opmerkelijke contrasten en even opmerkelijke overeenkomsten op met wat vandaag de dag gepropageerd wordt.

De l'Abri-aanpak is a.h.w. geënt op de bedoeling, bij mensen de kennis van het hart te bewerkstelligen. Het gaat immers niet meer om een stel feitjes te spuien rondom een tekst, maar het gaat erom mensen verder op weg te helpen in hun leven als Christen. De eerstgenoemde aanpak doet dat pas in tweede of derde instantie. Voor het godsdienstonderwijs (en catechese?) is deze l'Abri-aanpak zeer geschikt.

Het biedt namelijk oplossingen voor problemen waarvoor we ons in het godsdienstonderwijs gesteld zien. Laat ik het ietwat vreemd zeggen: Op die manier geef je volop godsdienst en *toch* vinden leerlingen het leuk, interessant.

b. Je tijd leren verstaan

Het tweede kenmerk van de l'Abri-aanpak is dat verschillende verschijnselen in onze wereld en verschillende opvattingen en trends niet zomaar als voorbeeld worden genoemd (en afgewezen), maar dat naar de wortels ervan wordt gezocht. Die wortels worden dan Bijbels doorlicht. Voorbeeld: Er wordt niet gezegd: „Kijk eens hoeveel echtscheidingen er vandaag zijn, wat is de wereld toch verdorven”. Nee, er wordt gevraagd hoe het komt, dat er zoveel echtscheidingen zijn. Op die manier wordt in dit geval duidelijk dat het principe van de autonome mens tot veel echtscheidingen moet leiden. Op dat niveau wordt de Bijbelse leer ernaast gelegd. Het verfrissende is, dat de Bijbel dan helemaal niet een moralistisch boek blijkt te zijn!

Je laat zien hoe de afwijzing van echtscheiding past in het hele Bijbelse denken. Je maakt ook duidelijk *waarom* de Bijbel echtscheiding afwijst. De klassieke aanpak blijft staan bij de constatering *dát* de Bijbel echtscheiding afwijst. Die laatste aanpak is m.i. ongeschikt voor het godsdienstonderwijs: je kunt tegen mensen van 15 jaar niet zeggen: „De Bijbel vindt het verkeerd dus daarmee

uit en als je het toch doet is dat zonde”. Of je dat nu zegt tegen jongelui die geloven of tegen de „ongelovigen”, dat maakt weinig verschil. Dit is namelijk geen antwoord waar jonge mensen echt mee verder kunnen. Het maakt ze hooguit (tijdelijk) monddood.

De l'Abri-aanpak laat niet alleen de wortels van bepaalde opvattingen en verschijnselen zien, er wordt ook „doorgeredeneerd”: tot welke consequenties leiden bepaalde meningen. Op die manier leer je je tijd verstaan en krijg je bagage mee om in dit leven de juiste keuzes te kunnen maken op basis van goede argumenten. Je krijgt meer in handen om als Christen antwoord te geven, om verantwoording af te leggen.

3. Apologetiek, maar dan op een verstandige manier

In samenhang met het vorige punt, wil ik wijzen op het apologetisch karakter van de l'Abri-aanpak. Nu moet je daar zeker in het godsdienstonderwijs voorzichtig mee omgaan: je moet niet proberen mensen plat te redeneren: dat werkt averechts. Leerlingen zeggen onmiddellijk: „Hij probeert ons een mening op te dringen.” Dan is de basis om nog iets te bereiken weggevallen.

Als de godsdienstleraar de wortels van bepaalde verschijnselen en meningen heeft aangewezen en de consequenties van bepaalde opvattingen naar voren heeft gehaald en het geheel is vervolgens van verschillende kanten Bijbels doorlicht komt het cruciale moment. Als je dan gaat „preken” kun je het verder wel schudden...

Wanneer je de Bijbelse doorlichting goed hebt gedaan, dan kun je laten zien dat de Bijbelse leer altijd het leven heel maakt, verhoudingen herstelt en haarscherp aanwijst waar de fout zit.

Je hebt dan – zonder dat het er dik bovenop ligt – „evangelie kunnen brengen”. En dan kun je zeggen: „Kies heden wie gij dienen zult”.

Het grote voordeel van deze aanpak is, dat je geen water in de wijn doet, terwille van de ongelovigen, zoals een aantal andere methodes doet, die deze groep „op sleeptouw” probeert te nemen.

Er zijn leraren die proberen de problemen op te lossen d.m.v. „keuze-programma's”: „gelovigen” biedt je wat anders aan dan de „ongelovigen”.

Dat lijkt me geen goede zaak. Wie echter volgens de l'Abri-aanpak aan het werk gaat, komt wel uit bij een onderscheid in doelstellingen, namelijk: jongelui die uit een gelovig nest komen, leren hoe Gods Woord inderdaad een bron ten leven is, terwijl de leerlingen die „niet geloven” kennismaken met de Bijbelse leer op een manier die hen aan het denken zet.

Het is de bedoeling dat op een studiedag van l'Abri hierover verder van gedachten wordt gewisseld.

Datum: 19 oktober 1985.

Kosten: f 5,-.

Plaats: Utrecht.

Opgeven: 030-316933.

Deze artikelen vormen als het ware het inleidend materiaal voor die dag.

Waarover praten zij?

Landelijke Vergadering 1985 te Enschede

Aan de oproep die voorzitter J. Meulink aan het begin van de zevende zitting met enige nadruk deed, namelijk om tot een afsluiting te komen over de 'kwestie Zwolle', heeft de Landelijke Vergadering op 5 oktober in Enschede niet kunnen voldoen. Een rapport van het moderamen, waarin enerzijds een beoordeling wordt gegeven van bezwaren die door de kerkeraad van Zwolle waren ingebracht tegen uitspraken van de regio Enschede/Zwolle over de problematiek en anderzijds de balans wordt opgemaakt van de gebeurtenissen die hebben geleid tot een tweedeling in de Nederlands Gereformeerde Kerk aldaar, stuitte op veel kritiek.

In enkele gevallen waren de bezwaren tegen het rapport van zulke fundamentele aard, dat het moderamen besloot de bespreking aan te houden tot de achtste zitting van 16 november a.s. Tot het eind van de maand oktober worden de afgevaardigden in de gelegenheid gesteld amendementen of nieuwe voorstellen in te dienen. Die zullen, samen met het rapport en een eerder verschenen rapport van een speciaal ingestelde commissie, in bespreking worden gegeven. Het is de bedoeling om dan alles in stemming te brengen. De regio Enschede/Zwolle stemt dan niet mee omdat er sprake is van een beoordeling over uitspraken die zij over de zaak gedaan heeft.

Met name voor ds J. Bouma was het een teleurstelling dat de vergadering niet als één man achter het rapport van het moderamen wilde gaan staan. Hij preekt met name de zorgvuldige overwegingen van het moderamen. „De broeders hebben geduldig willen luisteren. Het is een wijs en evenwichtig stuk waar betrokkenen hun voordeel mee kunnen doen. Het biedt meer dan voldoende opening naar een christelijke weg van verzoening. Het schept ruimte voor schuldbelijdenis. Ik vind het meer een pastorale handreiking lijken. Het stuk ademt een geest die het hart aanspreekt”. Met die woorden doelde de predikant vooral op het tweede gedeelte van het rapport waarin de 'balans' wordt opgemaakt. Een oordeel over de schuldvraag wordt daarin niet gegeven. Sterk wordt geappelleerd op de plicht dat men van beide zijden komt tot een bekentenis van eigen fouten. De weg van verzoening wordt aangegeven als de enige mogelijkheid om tot een oplossing te komen.

Fundamentele kritiek tegen een aantal overwegingen in het lijvige rapport kwam vooral van br. J. F. Arends van de regio Enschede/Zwolle. Hij miste in het rapport een antwoord op wat volgens hem in de problemen in Zwolle de kernvraag is: Mag een ambtsdrager altijd met een beroep op de verantwoordelijk-

DOOR P. VAN DIJK VOORTHUIZEN

heid die hij voor zijn ambt heeft gekregen, het lichaam van Christus scheuren? Br. Arends: „Dát is het wezenlijke en daarop moeten we als landelijke vergadering een antwoord geven”.

Dat antwoord moet naar de overtuiging van Arends volmondig 'nee' zijn. Slechts één uitzondering accepteert hij als geldig argument voor het zich losmaken van een kerkeraad: het Gode meer gehoorzaam zijn dan mensen. En omdat het conflict in Zwolle volgens Arends en ook volgens het rapport niet gaat om ware of valse leer, móet de landelijke vergadering 'nee' zeggen tegen de vijf broeders in Zwolle die zich met het beleid van de kerkeraad niet konden verenigen en een aparte gemeente in het leven riepen.

Dat 'nee' wil het moderamen in het rapport evenwel niet uitspreken. Enerzijds omdat er niet gesproken kan worden van een schuldige en een onschuldige partij. Anderzijds omdat het moderamen de beslissing van de vijf ambtsdragers in die zin wil respecteren, dat zij die hebben genomen met een beroep op hun ambt dat zij van Christus hebben gekregen en dat zij onder de kerkeraad niet naar overtuiging kunnen uitoefenen.

Ds H. Smit, die de besprekingen over de kwestie Zwolle leidde, was het dan ook niet eens met de stelling van Arends, dat een ambtsdragers niet de bevoegdheid heeft om besluiten van een meerderheid in de kerkeraad naast zich neer te leggen. „Als hij desalniettemin het voor zich als onrecht ervaart dat hij geen ruimte krijgt om zijn ambt naar eer en geweten uit te oefenen, zal hij dat onrecht geduldig moeten verdragen”, aldus Arends. Ds Smit bracht daar het volgende tegenin. Hij waarschuwde voor het verabsoluteren van de regel

dat de beslissing van de meerderheid in een kerkeraad doorslaggevend is. „Het is een bruikbare regel, maar kan nooit een afdoend argument zijn om de stap van deze vijf broeders te veroordelen”. Bovendien vond ds Smit dat Arends de vijf tekort doet door te stellen dat ze maar 'onrecht' moesten lijden. „Het gaat er juist om dat zij geen onrecht wilden dóen, dáárom hebben ze hun stap genomen.”

De discussies, waaraan door een groot aantal afgevaardigden werd deelgenomen, draaiden voor een gedeelte over de vraag of de stap van de vijf broeders in Zwolle als onschriftuurlijk moet worden aangemerkt. De meningen daarover waren sterk verdeeld. Ook heerste er geen eenstemmigheid over de vraag in hoeverre een landelijke vergadering zich mag en moet uitspreken over de kwestie. En ook over de toepassing van meerderheids-minderheidsregel waren de afgevaardigden het niet eens. Van diverse zijden werd gepleit voor het instellen van een commissie van goede diensten om de beide Zwolse kerken te begeleiden op hun weg naar verzoening. Ds O. Mooiweer kwam zelfs met de suggestie om de Christelijk Gereformeerde hoogleraar prof. W. van 't Spijker aan die commissie toe te voegen, maar zijn voorstel vond bij niemand weerklank.

Ds H. Smit bracht naar voren dat het moderamen er op dit moment niet voor voelt om een commissie van goede diensten in te stellen. „Dan zouden we op z'n minst de toestemming van beide gemeenten moeten hebben. Geen van beide gemeenten heeft er bovendien om gevraagd. Uiteraard willen we wel waar het kan behulpzaam zijn”.

Uiteindelijk werden wel alvast enkele passages uit het rapport geschrapt en enkele formuleringen verbeterd en aangepast. Het voorstel van br. Arends om het rapport uit te breiden met een verhandeling over het door hem aangedragen vraagstuk, wilde het moderamen niet overnemen. „Ik zie dit als een nieuw voorstel”, stelde ds Smit.

Inmiddels was het al kwart voor drie toen het volgende agenda-punt aan de orde kwam. Dat was de bespreking van een rapport over de relaties van onze kerken met de vrijgemaakte kerk in Oost-Soemba. Het punt werd van de agenda afgevoerd omdat er niemand van de betreffende contactcommissie aanwezig was om toelichting te geven.

Enkele financiële zaken over de vijfde zitting passeerden daarna de revue. Vervolgens werd een schrijven van een initiatiefgroep, waarin verzocht wordt deel te nemen in een samenwer-

kingsverband van kerken voor evangelisatie in Oost-Vlaanderen, voor kennisgeving aangenomen. Een voorstel van de regio Enschede/Zwolle om een landelijk deputaatschap in te stellen voor financiële steun aan hulpbehoevende kerken, strandde met 18 tegen 17 stemmen. De instelling van zo'n orgaan – wat in de vergadering al bestempeld werd als een „diakonaat-generaal” – stuitte op veel bezwaren. Ds G. van Atten vreesde voor een „topzwaar” orgaan, ds G. v. Keulen zag de voordelen niet erg zitten en legde met name de vinger bij onnodige kosten die zo'n deputaatschap met zich zouden meebrengen.

Bedoeling van de initiatiefnemers was, dat er een centraal punt komt waarop noodlijdende kerken een beroep kunnen doen in geval van financiële nood, vooral als andere kerken in de regio niet honderd procent kunnen bijspringen. Ds C. Bakker, die het voorstel met verve verdedigde, maakte duidelijk dat het instellen van een landelijk deputaatschap voorkomt dat de kerken afzonderlijk tot een eigen beoordeling van een concrete steunaanvraag moeten komen en dat ze daartoe detailinformatie van de steunvragende kerken moeten opvragen. Ook wordt volgens hem een eerlijker verdeling van lasten mogelijk; voorkomen wordt dat de ene kerk van verschillende regio's steun ontvangt terwijl de andere 'tevergeefs' om steun aanklopt.

Tenslotte had de vergadering een gewijzigd voorstel van de commissie voor kerkelijke onderzoeken te behandelen, maar toen was het al gauw half vijf, het tijdstip waarop de zitting ten einde zou zijn. Bovendien kwamen al in de eerste ronde veel vragen en kritische opmerkingen naar voren, die ook op eerdere bijeenkomsten van de vergadering werden geuit.

Ds K. Muller betreurde het dat in het nieuwe voorstel het accent verschoven is waardoor in zijn ogen de nadruk veel te veel op het toelatingsonderzoek voor een aanstaande predikant is komen te liggen. Hij bracht een voorstel in stemming om het hoofddoel bij de kerkelijke examens te leggen op het zogenaamd afsluitend onderzoek. Het werd met 16 stemmen tegen verworpen; er waren vier onthoudingen.

Op 16 november wordt de bespreking over het onderwerp voortgezet. De afgevaardigden krijgen de gelegenheid om amendementen in te dienen waarover dan gestemd zal worden. Meulink sloot de zevende zitting af met de opmerking dat hij bij elke discussie heeft gemerkt dat de broeders zoveel mogelijk tot elkaar proberen te komen. ●

Kerknieuws

Herdenking 150-jarig bestaan van de kerk te Loosdrecht

Deze herdenking wordt gehouden D.V. op donderdagavond 24 oktober a.s. in het kerkgebouw aan de Oud-Loosdrechtsedijk 124 te Loosdrecht en begint om half acht.

De oud-predikanten H. van Ommen, J. Verhoeff en J. Bouma zullen het woord voeren. Tevens zal ds Bouma daar een herdenkingsboekje van zijn hand presenteren en er zullen tal van herinneringen worden opgehaald uit vervlogen jaren!

Ook de muzikale omlijsting ontbreekt die avond niet; bovendien kan men een kleine expositie van oude archiefstukken in de consistorie bekijken. Oud-leden zijn eveneens van harte welkom!

Nadere inlichtingen kunt U krijgen bij de commissie van voorbereiding, A. Strating, Oud-Loosdrechtsedijk 96a, 1231 NC Loosdrecht, tel. 02158-3116.

Ned. Geref. Kerk Langerak te Schoonhoven

Met ingang van 1 september j.l. worden in Schoonhoven op zondag-namiddag kerkdiensten belegd onder verantwoordelijkheid van de Nederlands Gereformeerde Kerk te Langerak (Z.H.).

Tot dit initiatief is gekomen, omdat een aantal gezinnen van de Nederlands Gereformeerde Kerk van Langerak woonachtig is in Schoonhoven, Bergambacht en Lopik en de behoefte gevoeld werd om zich in deze regio als wijkgemeenschap sterker te profileren.

De diensten, die 's zondags om 4.30 uur n.m. aanvangen, worden gehouden in de aula van de Rehoboth-school, Pasteurweg 92 te Schoonhoven en een ieder is van harte uitgenodigd deze diensten bij te wonen.

Meer inlichtingen bij fam. Van As, Nobeldreef 5. Schoonhoven, tel. 01823-2247.

Almere-Lelystad-Nieuwegein 'werken samen'

Van genoemde kerken zal bekend zijn, dat zij als NGK en CGK een zeer vergaande vorm van samenwerking hebben in hun plaatselijke kerken. Zij hebben nu ook met elkaar contact gezocht om „samen te werken in hun samenwerking”. Plaatselij

lijk gebeurt alle kerkewerk gezamenlijk, waarbij op een enkel onderdeel nog een afzonderlijkheid bestaat. Zij zijn er samen van overtuigd, dat deze samenwerking voltooid dient te worden tot en met integratie, waarbij beide landelijke zusterkerken worden vastgehouden. Hiervoor hebben Lelystad, Almere en Nieuwegein contact met elkaar gezocht; waartoe inmiddels een tweetal vergaderingen zijn gehouden. Men hoopt elkaar van dienst te kunnen zijn in allerlei praktische situaties van de huidige samenwerking en in de „afrondering tot en met volledige eenwording”. In deze kring is ook het plan opgevat om een Landelijke Ontmoetingsdag van alle samenwerkende kerken bijeen te roepen. De kerken van Nieuwegein, Lelystad en Almere hopen zo ook andere kerken te doen delen in wat er onder Gods zegen in hun plaatselijke gemeenten mocht groeien.

Preekconsent verleend

Door de regio Dordrecht-Gorinchem is in de vergadering van 26 september j.l. geëxamineerd en op grond van de uitslag preekconsent voor een jaar verleend aan kandidaat F. R. Brintjes. Kandidaat Brintjes woont tijdelijk Kerkstraat 51, 4141 AV Leerdam.

Voor het maken van preekafspraken wordt u verzocht te bellen op dinsdagavond tussen 21.00 en 23.00 uur. Dit omdat betrokkene niet altijd op genoemd adres aanwezig is. Zijn telefoonnummer is: 03451-12834.

Verhuizing

Ds R. Brands, emerituspredikant van de kerk van Den Helder is verhuisd naar Middelburg. Zijn adres is: Galmgat 39, 4336 KB Middelburg, telefoon 01180-28821.

Ned. Geref. Kerk van Rotterdam-Overschie

Het secretariaat van de diakonie is thans gevestigd op het adres van: G. Stok, Van Beethoven-singel 13, 3055 JE Rotterdam, tel. 010-610918.

Tehuisgemeente Groningen

Met ingang van 21 oktober is het scribaat van de Tehuisgemeente in handen van br. J. Vogel, Wibenaheerd 378, 9736 ND Groningen, tel. 050-421204.

In Jezus ontslapen

HENDRIK GORT

op de leeftijd van 65 jaar.

„Ik zou graag aan Jezus' hand de tempel uitwandelen.”

L. Gort-Vogel
Andries en Gerrie
Gezientje en Jan
Luberta
Marius en Tineke
Mariska en Meindert
en kleinkinderen

Utrecht, 7 oktober 1985
v. Lynden van Sandenburglaan 72

De begrafenis heeft in besloten kring plaats gevonden.

Aan onze adverteerders

Indien U voor het plaatsen van een advertentie ons een zgn. „print” toezendt, zijn wij genoodzaakt om extra kosten in rekening te brengen voor het maken van een MAT LEESBAAR NEGATIEF. Mocht U ons direkt een MAT LEESBAAR NEGATIEF kunnen leveren dan is ons dat zeer welkom en worden er geen extra kosten in rekening gebracht. De drukker

JEUGDHUIS DE STUW te Utrecht, uitgaande van de Christelijke Gereformeerde Vereniging voor Jeugdwelzijn zoekt voor haar gezinshuis in De Bilt een

echtpaar

in de leeftijd van ca. 30 tot 50 jaar, die als gezinshuisouders willen werken.

In het gezinshuis woont een echtpaar, al of niet met eigen kinderen en vier kinderen/jongeren in de leeftijd van 9-16 jaar, die om verschillende redenen niet thuis of in een pleeggezin kunnen wonen en die meestal eerst in ons jeugdhuis hebben gewoond.

Van het echtpaar wordt verwacht, dat beiden naast de zorg voor eigen kinderen, bereid en in staat zijn de verantwoordelijkheid van de vier in het gezinshuis wonende kinderen op zich te nemen.

Van de man wordt verwacht, dat hij een eigen werkkring heeft en bereid is in zijn vrije tijd intensief betrokken te zijn bij de verzorging en opvoeding van de kinderen.

Het echtpaar en de kinderen krijgen een intensieve begeleiding en ondersteuning van een maatschappelijk werkster. Er wordt verwacht dat het echtpaar de kinderen/jongeren vanuit een protestants christelijke levensbeschouwing willen opvoeden. Er is een ruime woning in De Bilt beschikbaar. Met de gezinshuisouders wordt een goede financiële regeling getroffen.

Indien u belangstelling hebt voor dit werk wordt u verzocht schriftelijk te reageren naar Jeugdhuis de Stuw, Donaudreef 21, 3561 EL Utrecht t.a.v. Mevr. E. W. Sonnenberg, tel. 030-612511.

Opbouw-uitgaven

Sinds enige tijd is de brochure „De plaats van de vrouw in de gemeente”, tweede druk, uitverkocht. In oktober a.s. zal deze brochure weer verkrijgbaar zijn.

Wel zijn nog leverbaar: ds M. R. v. d. Berg, Jeremia, en drs P. J. van Kampen. Anthroposofie.

Voor het bestellen van deze uitgaven kunt u gebruik maken van onderstaande antwoordstrook.

ANTWOORDKAART

Gaarne ontvang ik:

..... ex. Ds. M. R. van den Berg, Jeremia (Hulp bij bijbelstudie) à f 10,—.

..... ex. Drs. P. J. van Kampen, Anthroposofie à f 3,50.

Alle prijzen zijn eksklusief portokosten.

De ingevulde bon in een open envelop te zenden naar: Administratie Opbouw, Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum.

● Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur ter drukkerij zijn.

● Advertenties met een foto of tekening 1 week voor verschijning van dit blad!